№ 42 Նրեքշաբթի Ապրիլի 21 **1887** Նրեքշաբթի Ապրիլի 21 № 42

ՏԱՍՆ ԵՒ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլի, կէս տարւանը 6 րուբլի։
Առանձին համարները 7 կոպէկով։

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ։

Մեր հասցէն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից)։

Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լեզուով։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ։

Армянская газета „МШАКЪ“ печатаетъ объявленія на армянскомъ, русскомъ и иностранныхъ языкахъ.

ПЛАТА за объявленія на четвертой страницѣ: 2 копѣйки со слова. Съ объявленій печатаемыхъ болѣе *десяти* разъ, дѣлается уступка 50%.

Плата впередъ.

За ТРАУРНЫЯ объявленія на четвертой страницѣ взимается по 2 рубля.

На первой страницѣ „Мшака“ никакія постороннія объявленія не печатаются.

Адресъ: ТИФЛИСЪ, редакція газ. „Мшакъ“.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. *Հասարակական զեղծումները. Նամակ Երևանից. Նամակ Բաթումից. Ներքին լուրեր.*—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. *Աւստրօ-Ունգարիայում բնակվող ազգութիւնները. Մի փոթորիկ անգլիական համայնքների ժողովում. Նամակ Պարսկաստանից. Արտաքին լուրեր.*—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ.—ԲՕՐՍԱ.—ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԶԵՂԾՈՒՄՆԵՐ

Շատ անգամ թէ Թիֆլիսում, զանազան շրջաններում, և թէ գաւառներից և շատ հեռու քաղաքներից հարց են առաջարկում՝ թէ ինչ եղան այս կամ այն ժամանակ, այս կամ այն անձի ձեռքով կատարված զանազան հանգանակութիւնները և թէ արդեօք հասարակութիւնից հաւաքված փողերը գործադրվում են իրանց նպատակի համար, թէ՞ ոչ։ Իսկապէս այդ և այնպիսի հարցերը չօշափում են մեր «հասարակական» և «ազգային» գործիչ համարվողների այնպիսի կողմերը, և բաց են անում մի այնպիսի անբարոյական պատկեր,—որ մարդ չէ կարող առանց յուզմունքի նայել՝ այն բոլոր զեղծումների վրա, որոնք կատարվում են զանազան նպատակներով տեղի ունեցող հասարակական հանգանակութիւնների վերաբերմամբ....

Այդ հասարակական կամ ազգային կոչված հանգանակութիւնները մեր մէջ նոր բաներ չեն. ամեն տեսակ նպատակի և գործի համար դիմում են ազգին։ Եթէ ի նկատի առնէք մի շարք այդպիսի եկեղեցական, դպրոցական, ազգային և վանքական հանգանակութիւններ, աւելացրէք դրանց վրա և այն, որ ժողովուրդը իրօք պարտաւոր է օգնութիւն ցոյց տալ իր հասարակական գործիչներին, իր բանաստեղծներին՝ նրանց յոբելեանի ժամանակ,—և դուք կը համոզվէք, որ ժողովրդին դիմելու ստիպողական և ոչ ստիպողական պատճառները մեր ցաւագար գործերի շնորհիւ՝ քիչ չեն։ Սակայն եթէ մի կողմից իրաւունք կայ սպասելու փոքր ի շատէ զգացմունք և հասկացողութիւն ունեցող ժողովրդից, որ դա չը խնայէ իր կոպէկները և գրուշները հասարական զանազան ցաւերի համար, որ նա հարկաւոր ժամանակ ձեռք մեկնի իր հրկիզեալ, կամ սովատանջ եղբօրը, իր ուսումնատենչ, մտաւոր և բարոյական խաւարի մէջ խեղդվող անդամներին, որ նա զգայուն լինի դէպի ամեն մի հասարակական օգտակար և նպատակայարմար ձեռնարկութեան գործը,—միւս կողմից պարտաւորութիւն կայ զգուշութեամբ վերաբերվելու դէպի ժողովրդի հաւատարմութիւնը, որպէս զի հասարական նպատակների համար փող տւող մարդը՝ առիթ չունենայ կասկածելու թէ իր տւած փողերը գործ չեն դրվում նպատակի համար, և կուլ են գնացել զանազան անձանց գրպանների մէջ.... Տարաբաղդաբար ժողովուրդը արդէն սկսել է կասկածով վերաբերվել դէպի հասարակական զանազան հանգանակութիւններ, և այդ էլ մեծ մասամբ շատ իրաւացի կերպով։

Բաւական է յիշել միայն մի քանի թարմ դէպքեր.... Ամբրոսիոս վարդապետ Ռուբէնեանի ձեռքով հանգանակած տասն և հինգ հազար րուբլին, երկու տարի առաջ Անդրկովկասի հայերի մէջ եղած հանգանակութիւնը յօգուտ Զէյթունի հրկիզեալների, և այլն և այլն.... Ի՞նչ եղան այդ փողերը.... Ամեն կողմից տրտունջներ են լսվում թէ այս ինչ երեցփոխը ուտում է եկեղեցու փողերը. կամ այն ինչ վանքի մէջ ոչինչ տնտեսութիւն, ոչինչ հաշիւ չը կայ և հարիւր հազարները կուլ են գնում զանազան անձանց անյագ որկորները. և այդ մի խրօնիկական հիւանդութիւն է դարձել մեր եկեղեցական փողերի համար, այն եկեղեցու, որը հազարաւոր տարիներ է, որ փողեր է ստանում, իր հաւատացեալներից օգնութիւն, նուէր է ստանում, բայց այսօր բացի խարխուլ պատերից և աղքատ գանձարանից՝ ուրիշ շատ քիչ բան ունի.... Լուրեր են պտտում, որ այս ինչ կամ այն դպրոցի փողերը ծառայում են զանազան անձանց շահերին և գրպաններին.... Լուրեր են տարածվում որ հանգուցեալ Ներսէս պատրիարքի անունով հաւաքված փողերը իրանց նպատակին չեն հասել.... Լուրեր են տարածվում,—բայց որ մէկն ասել.... Իրողութիւնը ակներև է, և ժողովրդի կասկածը դէպի հասարակական հանգանակութիւնները՝ օրից օր աճում է։

Եթէ յանուն որ և է հասարակական գործի՝ իրաւունք կայ ազգից փող պահանջելու, պէտք է հասկանալ, որ նոյն ազգը աւելի մեծ իրաւունք ունի «հաշիւ պահանջելու» հասարակական փողերի համար։ Տարաբաղդաբար մեր ժողովուրդը այնքան հեռու է հասարակական կօնտրօլ անելու սովորութիւնից, որ վերոյիշեալների նման տգեղ երևոյթները աւելի ու աւելի բազմանում են մեր մէջ, որովհետև զեղծումներ կատարողները գիտեն՝ որ հասարակական կարծիքը ազդու կերպով չը պէտք է բողոքի, գիտեն, որ հասարակական խիստ կօնտրօլ չը կայ։ Եւ ահա, հէնց այդ է պատճառը՝ որ մեր մէջ միմեանց ետևից հանդէս են գալիս մի շարք այդպիսի ազգային բաղդախնդիրներ, որոնք գիտեն «պղտոր ջրում ձուկ որսալու»։ Ապա ինչո՞ւ ուրեմն զարմանալ, որ երբ չը կայ բոլորովին հասարակական կօնտրօլ, հասարակական քննադատող խիստ կարծիք, փոքր առ փոքր անբարոյականութիւն է մտնում հասարակական գործերի մէջ, առաջ են բերելով այլ և այլ զեղծումներ և այդ երևոյթների հեղինակները յանցաւոր չեն համարվում հասարակական դատաստանի առաջ։

Խ. Մ.

ՆԱՄԱԿ ԵՐԵՒԱՆԻՑ

Ապրիլի 6-ին

Այս տարի բնութիւնը, կարծես, խռովել է մեր երկրի դէմ. ձմրան սաստիկ ցրտերը, ձիւնը, այս քանի օրերս շարունակ տեղացող անձրևները, հեղեղները բաւական վնասեցին մեր երկրին։ Մարտի 19-ին, երբ Թիֆլիսից գալիս էի, Սիմէօնօվկա կայարանից սկսած մինչև Քեօթանդաղին ծածկված էր ձիւնի սաւանով։ Սևանի լճի ափում «Մաշտոցներ» անուանված տեղում, ձիւնը այնպէս էր կուտակվել, որ կային տեղեր, ուր 2—3 սաժէն բարձրութիւնով ձիւնը կտրել էին և ճանապարհ բացել։ Եւ այդ ճանապարհը այնքան նեղ էր, որ միայն մի զոյգ ակներ կարող էին անցնել և շարունակ գնացող եկող ֆուրգօնները ու կառքերը խրվելով ձիւնի մէջ, կազմել էին մի տեսակ ակոսներ, որոնց միջով միայն անցնում էին կառքերը. վայր ընկել էր այն ֆուրգօններին, որ պատահէին այդ տեղերում։ Ամբողջ օրը հազիւ կարելի էր անցնել այդ փոքրիկ, 10 վերստի տարածութիւնը։ Այդ ժամանակ եղել էին ճանապարհորդներ, որ այդ փոքրիկ տեղը անցնելու համար 6—8 ժամ էին գործ դրել։ Մեծ դժուարութիւն էր մանաւանդ բամբակով բեռնաւորված ֆուրգօնների համար, որոնք ճանապարհից մի փոքր շեղվելով կարող էին գլորվել ծովի մէջ։ Ասում էին, որ այդ կայարանների ձիւնը մաքրելու համար գանձարանը յատկացրել էր 6,000 րուբլի, բայց մենք հազիւ մի 10—20 բանւորի պատահեցինք միայն ճանապարհը մաքրելիս։

Ձիւնի հետևանքը այն եղաւ, որ մինչև այժմ ահա դեռ Նոր-Բայազէտի գաւառի շատ տեղերում չեն կարողանում վարել հողը։ Անասունների պաշարը—խոտը և յարդը—այնպէս սպառվեց, որ մէկին երկու բարձրացան գները։ Անասունների մէջ այս կողմերում բաւական կոտորած է եղել։ Խեղճ գիւղացիք ընտանեկան ամեն մի կենսական պահանջներ մոռացած, իրանց անասուններին կերակրելու վրա էին մտածում։ Վաշխառուին էլ այս էր պէտք մինչև 50 տոկոս վերցնելու համար։

Որովհետև այդ ձիւնը և ցրտերը անժամանակ էին, դորա համար էլ գարնան տաք օրերը սկսվելուն պէս, համարեա թէ յանկարծ, ձիւնը հալվեց և այստեղի բոլոր գետերը՝ Արաքս, Զանգու, Սևջուր, Գառնի-չայ և շատ ուրիշները բարձրացան, պատճառելով մեծամեծ վնասներ։ Ամենամեծ վնասը հասցրել է Արաքսը. նա քանդել է պատերազմի ժամանակից չինած միակ կամուրջը, որ ընկած էր Արաքսի վրա ու միակ ճանապարհն էր դէպի Իգդիրի կողմերը, կտրել է և հեռագրաթելը, այնպէս որ թէ փոստային և թէ հեռագրական հաղորդակցութիւնը կտրված է։ Քանդել է Մարգարայ անուանված գիւղը, որը մի և նոյն ժամանակ և փոստային կայարան էր. բնակիչները հազիւ կարողացել են փախչել։ Ինչպէս պատմում են ականատեսները, անվտանգ են մնացել միայն՝ հայոց եկեղեցին և մի քանի տներ, մնացածը աւերակ է դառել։ Քանդվել է քրդաբնակ Փրջօլ, թրքաբնակ Ռամազան և Գեօղալու գիւղերը։ Մի խօսքով այն բոլոր գիւղերը, որոնք գտնվում են Արաքսի ափերին քիչ թէ շատ վնասված են և եղել են խեղդվողներ թէ մարդկանցից և թէ անասուններից։ Շատերը գիւղացիներից մնացել են առանց հացի և այդ պատճառով էլ այստեղ ցորենի գինը խալվարը 22 րուբլուց բարձրացաւ 28 րուբլի. սպիտակ ալիւրը պուդը մինչև 1 ր. 40 կ., գարին 50 կոպէկ։ Թանգացել են միւս կենսական պիտոյքները ևս, մանաւանդ Ջատկի տօների պատճառով. բրինձը լիտրը (12 ֆունտ) 70 կ., ձուի 100-ը 1 ր. 40 կ., գառը՝ հատը մինչև 5 րուբլի, իւղը՝ լիտրը մինչև 4 րուբլի 50 կ., հնդկահաւը մինչև 3 ր., Նոր-Բայազէտի ձկան հատը մինչև 20—90 կոպէկ, նոյն իսկ ձմրանից աղած ձուկը ծախվում էր 20—40 կոպ. կողակը 20—30 կոպէկ։ Աստուած նաւակատիկն էլ օրհնել է, առանց ձկան Զատիկ չի լինի, այս լաւ է հասկացել Նոր-բայազէտցի ձկնավաճառը և այն չափով էլ ծախում էր։

Իրանց կեանքում չեն յիշում նոյն իսկ 60—70 տարեկան մարդիկ, որ այս բոլորը պատահած լինի։

Ս. Տ. Մ.

ՆԱՄԱԿ ԲԱԹՈՒՄԻՑ

Ապրիլի 15-ին

Նախորդ նամակովս, ամսիս 10-ից, հաղորդած էի ձեզ, որ Կարէլի մօտ՝ Կուր գետի վրա եղած կամուրջի վնասվելու պատճառով այլ ևս ապրանքներ չեն ստացվում այստեղ և որ ճանապարհորդները ստիպված էին կամուրջը ոտով անցնել՝ ուրիշ գնացքի վրա նստելու համար։ Դրա համար էլ ճանապարհորդների գնացքները այստեղից դուրս էին գալիս ոչ թէ առաջվայ կարգով՝ առաւօտները, այլ երեկոյեան 11 ժամին, որպէս զի կամուրջի տեղը ցերեկով հանէին։ Այժմ կամուրջի վընասվածը բաւականաչափ ուղղված լինելով, երկաթուղու վարչութիւնը հնարաւոր է տեսել արդէն վագօններ անցկացնել, ուստի և այսօրվանից սկսեալ ճանապարհորդների գնացքները մեկնում են իրանց առաջվայ կարգով՝ առաւօտները և ահա երկու օր է, որ սկսած ենք ապրանքներ ևս ստանալ։ Այս ապրանքները սկզբում մշակների միջոցով էին անցկացնել տալիս կամուրջից, միայն այսօրվանից, ինչպէս ասացի, արդէն հնարաւոր են տեսել ուղղակի վագօններով անցկացնել։ Կերօսինի համար կամուրջի վրայից գցած խողովակը արդէն բանում է և ահա քանի օր է, որ օրական մի քանի կաթսայ ստացվում է այստեղ։

Ապրանքների տեղափոխութեան դադարելը մի մեծ հարուած էր երկաթուղու համար, ինչպէս և տեղիս վաճառականների համար, որոնք արդէն յուսահատութեան մէջ էին՝ անգործութեան պատճառով։ Ապրանքների բացակայութեան պատճառով ցորենի առևտուրը դադարած էր, այժմ նորից շարունակվում է. արժէքը մինչև 1 ր. 18 կ. է բարձր տեսակի համար։ Գարու գինը բարձրացաւ 60—62 կոպէկից մինչև 75 կոպ.։ Բաւականաչափ բարձրացել էր և բրնձի արժէքը։

Քանի ժամանակ է տեղս սկսված են բաւական յաճախ երևալ զանազան մանր գողութիւններ և յափշտակութիւններ, մեծ մասամբ պարսիկների ձեռքով։ Ամսիս 12-ի գիշերը տեղիս փողոցներից մէկի վրա սպանված գտան մի իտալացի նաւաստիին։ Սպանողները եղել են նոյնպէս պարսիկ սրիկաներ։

Ս. Մ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱԳՈՒԻՑ մեզ գրում են. «Ձեր լրագրի 34-րդ համարի առաջնորդողը խօսելով հայ հոգևորականութեան և ծուխի փոխադարձ յարաբերութեան մասին, այն միտքն է յայտնում, որ այժմ մեր ծխականները իրանց խոստովանահօր քահանայի ընտրութեան մէջ համարեա ոչինչ ձայն և անմիջական մասնակցութիւն չունեն։ Այդ հիմնաւոր միտքը ճիշդ է և Բագուի վերաբերութեամբ։ Այստեղի հայերը, ուրիշ տեղերի նման ծուխերի չեն բաժանված, չը կան ծխական թաղեր, ուստի և քահանայի ընտրութեան հարցում բագուեցի հայերը ոչինչ ազդեցութիւն և ուղղակի մասնակցութիւն չունեն։ Այդ տեղից արդէն հասկանալի է, թէ ինչ յարաբերութիւններ կարող են տեղի ունենալ ժողովրդի և տեղական հոգևորականների մէջ։ Քահանաներից շատերի ընտրութիւնը կատարվել է խնամութեամբ. սերտ յարաբերութիւն հոգևորականների և ծխականների մէջ չը կայ, իսկ աղաներից մի քանիսները իրանց ազդեցութիւնը տարածել են մինչև եկեղեցու բեմը։ Մի՞թէ ժամանակ չէ, որ ժողովուրդը իրօք մասնակցութիւն ունենայ իր քահանաների ընտրութեան մէջ և իր եկեղեցական գործերում»։

—

ՇՈՒՇՈՒՑ մեզ գրում են։ «Անցեալներում տեղիս աղաներից մի քանիսը ստորագրութեան թերթ էին մանածում տնից տուն, խանութից խանութ, բոլորին ստորագրել տալով հոգևոր իշխանութեանն ուղղված մի խնդիրք, որով տեղիս թեմական դպրոցի տեսուչ Սամուէլեանցին քահանայ ձեռնադրել էին խնդրում ու քարոզիչ նշանակել քաղաքիս եկեղեցիներում։ Մի և նոյն ժամանակ դիտաւորութիւն կար թողնել Սամուէլեանցին և երկսեռ ուսումնարանների տեսուչ։ Այդ բոլոր պաշտօնների համար պարոնը պիտի ստանար 1,500 րուբլի տարեկան ռոճիկ։ Սակայն դիտաւորութիւնը չաջողվեցաւ. հակառակ կուսակցութեան գործ դրած ջանքերի շնորհիւ, ստորագրված թերթին ընթացք չը տրվեցաւ և Սամուէլեանցի քահանայութեան խնդիրն էլ հիմնովին տապալեցաւ»։

—

Մեզ գրում են ՇՈՒԼԱՎԵՐԻՑ հետևեալը։ «Դեռ ևս մարտի 30-ին Շուլավէրից 14 վերստ հեռու

անտառի մէջ գտնվող Ղուզրի հայաբնակ գիւղից մի երիտասարդ գնացել էր մօտակայ Թուրք գիւղերից մինը՝ գառնարած վարձելու, բայց այնտեղից այլ ևս չէ վերադարձել։ Կարծում են որ սպանված է եղել, որովհետև այդ կողմերը Թուրք աւազակների խումբ է շրջում և այդ Թուրք աւազակները, ճանաչելով ղուզրեցիներին որպէս քաջ որսորդներին, սրանց ամենաոխերիմ թշնամիներն են։ Ղուզրի փոքրիկ գիւղ է, շատ շատ հինգ, վեց տուն բնակիչներից բաղկացած, բայց սրանք բոլորն էլ քաջ են և պարապում են որսորդութեամբ, և սրանց իւրաքանչիւր պատանին էլ անվախ, համարձակ Լօքի ամենախուլ անտառներն է մտնում։»

—

ԵՐԵՒԱՆԻՑ մեզ գրում են։ «Առևտուրը մեզանում շատ վատ դրութեան մէջ է, քաղաքումս կատարեալ անփողութիւն է տիրում։ Վաճառականը իր առևտրի մէջ այնքան շահ չունի, որ ապրի ինքն իր ընտանիքով։ Բայց այնու ամենայնիւ չենք կարող ցաւելով չը խոստովանվել, որ հայ վաճառականը և նրա ընտանիքը բարոյապէս այն աստիճան փչացած են, որ չը նայելով թէ նիւթապէս նեղ դրութեան մէջ են, դարձեալ չեն սահմանափակում իրանց պահանջները և շարունակում են չափից դուրս շռայլ կերպով ապրել։»

—

Գ. Ա. Ապրէսեանց ուղարկել է մեզ հետևեալ նամակը։ «Բարեհաճեցէք չը մերժել «Մշակի» № 39-ի մէջ տպված իմ նամակումս սպրդած խմբագրական մի սխալ ուղղելու։ Ես գրել էի որ բամբակը Թիֆլիսում ստանում են Երևանից երկու ֆիրմաները միայն, այն է Ջանիբէկեան և Խ. Խաչատրեան, իսկ այդ վերջին ազգանունը սխալմամբ տպվեցաւ Ղազարեան։ Առևտրական շրջանում ամենքին յայտնի է որ միայն այդ երկու ֆիրմաները՝ Ջանիբէկեան և Խաչատրեան բամբակ են ստանում Երևանից և չը նայելով որ Թիֆլիսում ճշմարիտ կայ և Ղազարեան ազգանունով վաճառական, բայց նա բամբակ չէ ստանում։»

—

Մեզ ուղարկված է հետևեալ նամակը։ «Դեռ 1872 թէ 73 թւին, ճիշդ չեմ յիշում, Ղարաբաղի Դիզակ գաւառի Ազոխ գիւղի Յովհաննէս քահանայ Տէր-Բաղդասարեանց իր 10 տարեկան որդու հետ, օտարութիւն գնալու պատրւակով, անհետացաւ և մինչև այժմ յետ չեկաւ։ Այդքան միայն յայտնի է, որ անհետանալուց յետոյ երեք տարի անցած՝ տէր-հայրը Ազոխ գիւղում ապրող իր եղբօր, Աւետիս Տէր-Բաղդասարեանցին նամակ է գրում Հնդկաստանի Կալկաթա քաղաքից, որտեղ նա գնացած էր, ինչպէս երևում է նամակից, լոկ աշխարհատեսութեան նըպատակով։ Բայց այնուհետև ուր է գնում քահանան և ինչ է լինում,—յայտնի չէ։ Հինգ տարուց յետոյ վերջապէս գտնվեցաւ տէր-հօր որդին էլ, բաղդի բերմունքին անգթօրէն գցած, և այժմ կարծեմ իր հայրենիքումն է, որտեղ մշակութեամբ է պարապում։ Բայց ինքն քահանան այնպէս էլ չը գտնվեցաւ։ Ուստի խնդրում եմ այն անձանց, որոնք որ և է տեղեկութիւն ունեն վերոյիշեալ քահանայի մասին, բարեհաճեն հաղորդել իրանց իմացածը կամ «Մշակի» խմբագրութեանը, կամ ինձ հետևեալ հասցէով. Баку-Балаханы, промыселъ Шибаева, Аваку Кеворкянцу.»

—

Ապրիլի 10-ին կայացաւ Կովկասեան Բժշկական ընկերութեան ընդհանուր ժողովը։ Ընկերութեան ելևմտից հաշիւը քննելուց յետոյ ժողովը ընտրեց ընկերութեան նախագահ՝ բժիշկ Գօրաչելեվիչին, իսկ փոխ-նախագահ՝ բժիշկ Բէյխին։ Վերատեսչական յանձնաժողովի անդամներ ընտրվեցան՝ բժիշկներ՝ Գօլբէկ, Պավլօվսկի և Բաբօվ։

—

Պետերբուրգի լրագիրները լսել են, որ ռուսաց կառավարութիւնը պաշտօնապէս չէ մասնակցելու 1889 թւի Փարիզի համաշխարհային ցուցահանդէսի մէջ։ Պաշտօնապէս չը մասնակցելու շատ պատճառներից մէկն էլ այն է, որ ֆինանսների մինիստրը մերժեց դրամական միջոցներ տալ՝ ցուցահանդէսի ռուսաց բաժնի հարկաւոր պատրաստութիւնները տեսնելու համար։

—

Մեզ հաղորդում են, որ Թիֆլիսեցի մի քանի անձինք դիմել են Թիֆլիսի քաղաքային զինուորական ատեանին, ցանկութիւն յայտնելով մտնել զինուորական ծառայութեան մէջ իբրև կամաւոր (ОХОТНИКЪ).

—

Ֆինանսական մինիստրութեան տեղեկութիւններից երևում է, որ մի տարվայ ընթացքում Ռուսաստանում մարկաների և դրոշմաւոր թղթերի վաճառումից մուտք եղել է 16,437,446 րուբլի։

—

Բաւական ժամանակ է արդէն, որ կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան ընդհանուր ժողովները չեն գումարվում, ուստի և ոչինչ զեկուցումներ էլ չեն կարդացվել։ Դժուար թէ ընկերութեան անդամները այն կարծիքի լինեն, թէ կովկասի տնտեսական հարցերը արդէն սպառված են, և ինչպէս երևում է, մեր տնտեսագէտները ձըմեռվայ սեզօնի գիտնական վիճաբանութիւններից յետոյ յոգնել են։

—

Ինչպէս հաղորդում է «Свѣтъ» լրագիրը շատ կարճ ժամանակում նշանաւոր փոփոխութիւններ պէտք է լինեն արտաքին մինիստրութեան պաշտօնատար անձանց մէջ։

—

Ինչպէս յայտնի է, ֆինանսների այժմեան մինիստր Վիշնեգրադսկի առաջարկում է մեծացնել արտասահմանեան անցագրերի մաքսահարկը. այդ առաջարկութիւնից բոլորովին անկախ կերպով՝ նոյն մինիստրը նախագիծ է կազմել՝ մեծացնելու արտասահմանեան անցագրերի տետրակների վրա դրված դիւանական հարկը. մինիստրը առաջարկում է այժմ վերցնվող 50 կոպէկի փոխարէն՝ վերցնել 3 րուբլի, այսինքն վեց անգամ աւելի՝ քան այժմեան հարկը։

—

Բագուի նաւթը քիչ-քիչ աւելի նշանաւոր տեղ է գրաւում արտասահմանեան շուկաներում։ Հէնց այժմ Աւստրիա ուղարկվող կերօսինի քանակութիւնը հասնում է տարեկան վեց միլիօն պուդի։ Աւստրիական երկաթուղային շատ ընկերութիւններ յարաբերութիւններ են սկսել ռուսաց երկաթուղային ընկերութիւնների հետ այն մասին, թէ ինչպէս պէտք է առնել նաւթը աւելի հեշտութեամբ տեղափոխելու համար, և մտադրութիւն ունեն, ինչպէս հաղորդում են Մօսկվայի լրագիրները, սահմանագլխի կայարաններում շինել նաւթի պահեստներ։

—

Կիրակի, ապրիլի 19-ին, ԹԻՖԼԻՍԻ նախկին նահանգապետ գեներալ-մայօր Գրոսման թողնելով Թիֆլիս, ուղևորվեց դէպի Քութայիս, որտեղ նա նշանակված է գեներալ-նահանգապետ։

—

Կիրակի, ապրիլի 19-ին, հասաւ Թիֆլիս նոր նահանգապետ, դէյստվիտելնի ստատսկի սովետնիկ Կարլ Լվովիչ Զիսսերման, որ մինչև այժմ Ստավրոպոլի նահանգապետ էր։

—

Այս տարի մարտ և ապրիլ ամիսները մեզանում շատ փոփոխական էին։ Տաք օրերից յետոյ սկսվեցան մի շարք ցուրտ և անձրևային օրեր։ Անձրևներից յետոյ քամի սկսվեցաւ։ Քամին մեզանում միակ միջոց է որ չորացնում է քաղաքի փողոցները անանցնելի ցեխից։ Բայց եթէ քամին երկար տևի, ցեխից յետոյ անմիջապէս կը սկսենք խեղդվել թօզի մէջ։

—

Պետերբուրգի լրագիրները հաղորդում են, որ ԹԻՖԼԻՍԻ ռուս դրամատիկական խմբի կառավարիչ պ. Ֆօրկատտի հրաւիրել է 10 ներկայացման համար մայիս ամսին՝ ռուս յայտնի դերասանուհի տիկին Սավինային, որ գալու է մեր քաղաքը մայիս ամսի սկզբներում։

—

«Кавказъ» լրագիրը հաղորդում է, որ ջութակի վրա ածող օրիորդ Վոնսօվսկայա մեծ աջողութիւն է ունեցել Թիֆլիսի երաժշտական դպրոցի մէջ ապրիլի 18-ին իր տուած կօնցերտում։

—

ԹԻՖԼԻՍԻ քաղաքային վարչութիւնը նշանակել է հետևեալ տակսա ապրիլի 16-ից մինչև մայիսի 1-ը Թիֆլիսում ծախվող առաջին հարկաւորութեան մթերքների վրա։ Կրուպչատկա ալրից թխած հացի ֆունտը արժէ 5 կոպ., ցորենի ալիւրից առաջին տեսակի 3 կոպ., երկրորդ տեսակի $2\frac{1}{2}$ կոպ.։ Տեղական թոնրի մէջ ցորենի ալիւրից թխած հացի ֆունտը առաջին տեսակի արժէ 5 կոպ., երկրորդ՝ $3\frac{1}{2}$ կոպ., երրորդ՝ 3 կոպ.։ Կրուպչատկա ալիւրից խառն ցորենի ալիւրի հետ թխած լաւաշներ ծախվում են՝ առաջին տեսակի ֆունտը 5 կոպ., երկրորդ՝ 4 կոպ.։ Տաւարի միսը առաջին տեսակի ֆունտը 8 կոպ., երկրորդ՝ 7 կոպ., սուկի՝ ֆունտը 14 կոպ., վերջապէս ոչխարի մսի ֆունտը 10 կոպէկ։

—

«Нов. Обозр.» լրագրին հաղորդում են, որ այս տարի Վօլգայի վրա երթևեկող շոգենաւերը յայտնել են, որ նշանաւոր կերպով էժանացնելու են դէպի Նիժնի-Նովգորոդի տօնավաճառը տեղափոխվող ապրանքների ճանապարհավճարը։ Այդ երևոյթը բացատրում են մի կողմից նրանով որ Վօլգայի վրա երթևեկող նաւերի և շոգենաւերի ընկերութիւնների թւի խիստ բազմանալու պատճառով դրանք միմեանց մէջ սաստիկ մրցութիւն են անում, իսկ ուրիշ կողմից՝ որ վերջին տարիները դէպի տօնավաճառը Վօլգայի վրայով տեղափոխվող բեռների քանակութիւնը զգալի կերպով նուազվել է։

—

Մենք լսում ենք, որ Երևանի թեմական դպրոցի նախկին տեսուչ Սարգիս Բէգնազարեան, որ այժմ ուսուցիչ է Թիֆլիսի Ներսեսեան դպրոցում, ապրիլի 19-ին, կիրակի օրը, ձեռնադրվեցաւ աւագ-սարկաւագ, իսկ հետևեալ կիրակի ձեռնադրվելու է քահանայ, որից յետոյ ստանալու է ծուխ Թիֆլիսի եկեղեցիներից մինում։

—

Վերջին օրերի ցրտերի պատճառով՝ Թիֆլիսի շրջակայքի մի քանի սարեր ձիւնով ծածկվեցան։ Կուր գետի ջուրը նորից բարձրացաւ։

—

Զինուորագրութեան պատճառով հազարաւոր մարդիկ պէտք ունեն ծննդական վկայականներ ձեռք բերելու, բայց հայոց կօնսիստորիաների անհոգութիւնը և անտարբերութիւնը դէպի իրանց դիմողների խնդիրները, ինչպէս մեզ գըրում են ամեն կողմերից, հասել է իր վերին աստիճանին։ Հայոց կօնսիստորիաների վարչութիւնները պէտք է հասկանան, որ այժմ անկարելի է շարունակել սովորական անկանոնութիւնը և անհոգութիւնը, քանի որ ծննդական վկայականները պէտք է ներկայացվեն շատ կարճ ժամանակամիջոցում զինուորագրական ատեաններին, ապա թէ ոչ, հակառակ դէպքում, ուշացնողները կարող են ենթարկվել զինուորական ծառայութեան, չունենալով իրանց ձեռքում իրանց տարիների վկայականները։ Ի՞նչ կը նշանակէ ամիսներով տանջել, խաբել և բաւարարութիւն չը տալ հազարաւոր դիմողներին, քանի որ հէնց այդպիսի պէտքերին լրութիւն տալու համար են հիմնված այդ կօնսիստորիաները։

—

Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը, կամենալով շատացնել տարրական դըպրոցների թիւը Ռուսաստանի այն նահանգներում, որտեղ չը կան զեմստվօյի հիմնարկութիւններ, ենթադրում է այդ դպրոցների նիւթական դրութիւնը ապահովացնել ոչ թէ փողով, որ պէտք է տրվի պետական գանձարանից, այլ թագաւորական հողով, որը տրվելու է վարժապետներին՝ իբրև վարձատրութիւն իրանց աշխատանքի համար։ Այդ մասին ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը հարկաւոր յարաբերութիւնը սկսելով պետական կալուածների մինիստրութեան հետ, ստացել է և այդ մինիստրութեան համաձայնութիւնը։

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐՕ-ՈՒՆԳԱՐԻԱՅՈՒՄ ԲՆԱԿՎՈՂ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Քաղաքական արտաքին խճճված դրութեան ժամանակ՝ Աւստրօ-Ունգարիայում հանդէս են գալիս և ներքին յուզմունքներ, ներքին բարդութիւններ, որոնք բղխում են այդ պետութեան պատկանող ազգութիւնների ներքին յարաբերութիւններից։ Յայտնի է, որ Աւստրօ-Ունգարիայի սահմաններում բնակվում են շատ ազգութիւններ, որոնք միշտ ունեցել են և ունեն իրանց «ազգայնութեան» խնդիրը, և որոնք շատ անգամ ամենավճռական կերպով պահանջում են կատարեալ ազատութիւն՝ իրանց լեզուի, գրականութեան, իրանց ներքին վարչութեան համար։ Զանազան ազգութիւնների ներքին յարաբերութիւնների մէջ հաւասարակշռութիւնը պահպանելու մասին շատ են աշխատել աւստրիական պետական նշանաւոր գործիչները,—բայց այդ հաւասարակշռութեան խանգարման գլխաւոր պատճառները էլի միշտ եղել են քաղաքական անհաւասարութեան ձգտումները, ներքին ճնշումները։ Այժմ բողոք բարձրացնողները չեխերն են, որոնց գործիչները այս օրերս կայացրին Պրագայի մէջ մի բազմամարդ ժողով և հրատարակեցին մի աղմկալի մանիֆեստ։ Չեխերը դժգոհութիւն են յայտնում իրանց այժմեան դրութեան դէմ, նրանք բողոքում են այն բանի դէմ, որ ոյժով իրանց վզին են փաթաթում գերմանական, կամ ինչպէս մանիֆեստի մէջ ասված է՝ «Բիսմարկի» լեզուն։ Չեխերը ազգային անկախ քաղաքականութեան իրաւունք են պահանջում և մի նոր ընդդիմադրական կուսակցութիւն են դուրս բերում Տաաֆէի մինիստրութեան դէմ։ Չեխերի յարաբերութիւնը դէպի մաղիարները (ունգարացիք) աւելի քան լարված է. այդտեղ հանդէս է եկել լեզուի խնդիրն էլ։ Մաղիարները միշտ ընդդիմացել են այն բանին, որ աւստրիական պետական թղթադրամի վրա գրվի և չեխերէն. այժմ այդ թղթադրամների մի կողմի վրա գրված է գերմաներէն, միւս կողմի վրա ունգարերէն լեզուով։ Վաղ ժամանակներում այդ թղթադրամների վրա գրվում էր բոլոր ազգութիւնների լեզուով, և դրա շնորհով, Աւստրօ-Ունգարիայի բոլոր ազգութիւնները կարողանում էին մայրենի լեզուով կարդալ և իմանալ փողի արժէքը։ Իսկ այժմ այլ ևս այդպէս չէ, և չեխերը անդադար բողոքում են այդ քաղաքական կողմնապահութեան դէմ, որը մեծ ուրախութիւն է պատճառում ունգարացիներին։ Ազգային թշնամութեան մէջ՝ մի խնդիր ծագեցնում է մի ուրիշ խնդիր՝ և այդպիսով դժգոհութիւնն աճում է։ Ներքին անբաւականութիւնները և յուզմունքները աւելի վտանգաւոր են քան արտաքին դժուարութիւնները, և այդ լաւ հասկանալով՝ աւստրօ-ունգարական կառավարութիւնը ստիպված է ամենալուրջ ուշադրութիւն դարձնել այդ կնճռոտ հարցի վրա։

ՄԻ ՓՈԹՈՐԻԿ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Իրլանդական դատաստանական-քրէական օրինագծի քննութիւնը անգլիական համայնքների ժողովում սկզբի րօպէից սկսած կատաղի մրցութիւն առաջ բերեց հակառակ բանակների մէջ։ Եւ այդ շատ հասկանալի կերպով. այդ բիլլի ընդունելութիւնը կամ մերժելը յաղթութեան կամ անկման նշան կը լինի այժմեան կառավարութեան և իրլանդական կուսակցութեան համար։ Ապրիլի 3-ի ժողովում՝ օրինագծի ընթերցանութեան ժամանակ՝ վիճաբանութիւնները ոչ միայն սուր կերպարանք ստացան, այլ և առաջ բերեցին երկու կուսակցութիւնների մէջ կատաղի մրցումն, կըռիւ.... Այդ կըքոտ կռիւների պատճառը եղաւ գնդապետ Սաունդերսօն, որը մի երկար ճառ խօսեց, և վերջում պարզ կերպով պարնելականների ներկայութեամբ յայտնեց, որ իրլանդական հողային և ազգային միութեան անդամները մասնակցութիւն են ունեցել Ֆէնիկսպարկում տեղի ունեցած սպանութեան մէջ, և որ Պարնէլ, Օբրիէն և Գիլէյ քաջալերել և դրամական օգնութիւն են հաւաքել յօգուտ սպանութիւն գործողների։ Ժողովի մէջ մի այդպիսի մեղադրանք բարդել, առանց կարմրելու, նոյն ժողովում նստած անդամների վրա,—մի այնպիսի քայլ էր Սաունդերսօնի կողմից, որ չէր կարող կատաղի բողոք չը յարուցանել Պարնէլի և իրլանդացիների կողմից։ Ընդհանուր լռութեան մէջ տեղից բարձրացաւ Գիլէյ և պահանջեց, որ Սաունդերսօն իր խօսքերը յետ վերցնի, բայց բաւականութիւն չը ստանալով՝ գոչեց՝ «դուք ստախօս էք»։

Ժողովի սպիկերը (նախագահ) անկարող եղաւ խաղաղութիւնը վերականգնել։ Սկսվեցաւ սարսափելի աղմուկ։ Սաունդերսօն չը կամեցաւ իր խօսքը յետ վերցնել. Գիլէյ կրկնեց իր ասած խօսքերը, և աղմուկը աւելի սաստկացաւ։ Ազատամիտ կուսակցութեան անդամները սկսեցին կատաղի կերպով ծափահարել. պահպանողականները սկսեցին սուլել։ Նոյնպիսի նկատողութիւն արեց Սաունդերսօն և մի ուրիշ պարնելականի համար, այն է Սէկստօնի մասին։ Վերջինս աւելի համարձակ գըտնվեցաւ և կանգնելով գոչեց՝ «դուք անամօթ ստախօս էք. եթէ մենք պարլամենտի մէջ չը լինէինք, ես կը թքէի ձեր երեսին. ձեզ խեղդելու իրաւունք ունի ամեն մի ազնիւ իրլանդացի»։ Այդ անվեհեր խօսքերը ծածկվեցան պարնելականների բուռն ծափահարութեամբ։ Գաղափարի

և համոզմունքի համար կռիւ տուողները՝ ոգևորված իրանց պաշտպանած հարցով՝ պատրաստվեցան պաշտպանելու իրանց պատիւը ևս: Ամբողջ ժողովի մէջ մի շարժում տեղի ունեցաւ,—բայց այդ կատաղի րօպէին յաջորդեց խաղաղութիւնը՝ որովհետև Սաունդերսօն յետ վերցրեց իր խօսքերը.... Տպաւորութիւնը երկար ժամանակ չանցաւ, և այդ պատահմունքը մեծ աղմուկ գցեց Լօնդօնի զանազան շրջաններում, որտեղ «ստախօս և «անամօթ» բառերը շատ վիրաւորական նշանակութիւն ունեն, և մարդիկ այդպիսի խօսքերի համար, անպայման հատուցում են պահանջում.... Ինչպէս երևում է Սալսբըրիի առաջարկած օրինագծերը դեռ դրանից շատ աւելի ծանր տեսարաններ առաջ կը բերեն նոյն իսկ անգլիական պարլամենտի մէջ:

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻՑ

Նոր-Ջուղա, մարտի 10-ին

Մինչև այժմ Նոր-Ջուղայում թատերական ներկայացում չը լինելով՝ նրա բարոյական օգուտը տեղիս հասարակութեանը տակաւին անծանօթ էր, և որովհետև ամեն մի նորագիւտ բանի հեղինակ և ուսուցիչ է հարկաւոր՝ այդ պակասն ևս մեր մէջ լցվեցաւ և բարեկենդանի օրերում բաղդ ունեցանք մի քանի զուարճալի երեկոյթներ անցկացնել: Քանի մի ռուսա-հայք որ տեղս կը գտնվէին, սիրով յանձնառու եղան մի քանի ներկայացում տալ «Միմէօնեանց» անուանեալ վանքապատկան տան հիւսիսակողմի դահլիճում, ոչ այնքան անձնական շահ ակնկալելով, որքան թատերական ճաշակը Ջուղայի երիտասարդներին ցոյց տալու համար: Այդ բարենպատակն իրագործելու գիտամբ՝ գոհ ենք որ պ. Դաւճէն-բէգ Միլիօնճեանց նիւթապէս օժանդակ լինելով ներկայացումներին, քաջալերեց նրանց:

Ներկայացումները չորս երեկոյ փոփոխակի կրկնվեցան. սկիզբը դպրոցների ուսուցիչների և աշակերտների՝ իսկ վերջին երեք երեկոների ընդհանրութեան համար, և ունեցան բաւական յաճախորդներ թէ բարձր դասակարգից և թէ հասարակ ժողովրդից: Մէկ ներկայացման հասոյթն ևս ընծայվեց նորակազմ «Ընթերցասիրաց ընկերութեան» օգտին:

Տեղիս միսիօնարական դպրոցի երիտասարդ հայ ուսուցիչների մի խմբակ՝ շատ սէր և համակրութիւն ունենալով ազգային լրագիրների ընթերցման, վերոյիշեալ ընկերակցութեամբ ստանում են հայերէն լրագիրներից՝ «Մշակ», «Արմէնիա», «Ճաշակ օսկեղէն դպրութեան», «Աւետաբեր», «Բիւրակըն» և «Աւետաբեր մանկանց»: Այս վեց թերթերը իրանց պարտականութիւնն են համարում ստանալ ազգային ժառանգական ու սեպհական լեզուն ու գրականութիւնն յարգելով և նրանցով միայն օտարաց առջև պարծենալ կարողանալով: Յուսալի է որ հետզհետէ ընթերցասիրութեան ճաշակն էլ աւելի կը զարգանայ նրանց մէջ առաջադիմութեան լայն ասպարէզ բանալով նրանց առջև:

Ջուղայի համար շատ կսկիծ և հետևապէս դառըն յիշատակ թողեցին անցեալ տարվայ աշնան երեք չորս ամիսները: Բազմաթիւ մահերը, ջերմի սաստիկ ախտից և պէսպէս հիւանդութիւններից առաջացած՝ մատաղահաս բազմաթիւ անձանց կեանքը հնձեցին: Բայց այժմս, ողորմութեամբ Աստուծոյ, հիւանդութիւնները վերջացած են: Բացի դրանից՝ այս տարվան արտաքոյ կարգի սառնամանիք և ձմեռնային սաստիկ ցուրտը (որ երկար տարիներում չէր հանդիպած) մեծ վնասներ հասցրին ժողովրդին: Բոլոր որթատնկերը ցրտի ճարակ եղան և չորացան, ի մեծ վնաս այգետէրերի, միայն մրգենիք անվնաս պրծան: Բայց առատ ձիւնի պատճառով ցորենի առատ հունձ կը ստանանք գարնանը:

Անցեալ օր դոկտոր Բրուս, տեղիս բողոքական միսիօնարն իր ընտանիքով ուղևորվեցաւ Անգլիա: Նա երկարամեայ աշխատութիւնից յետոյ աւարտած է Աստուածաշնչի պարսկերէն թարգմանութիւնը, պարսից ժողովրդական նոր ոճով, որ և պէտք է տպագրվի Անգլիայում, ընկերութեան արտօնութեամբ:

Հնդկաբնակ պ. Յովհաննէս Գ. Արգարեանց, որի տոհմի անուամբ կայ Ջուղայում «Հայկեան Հայրենասիրական դպրոց», կալկաթայից հասաւ աստ, և ապա մեկնեցաւ Կ. Պօլիս և Եւրօպա: Նա մի շաբաթ տեղս մնալով այցելեց ազգային դպրոցը և Ամենափրկչեան տպարանը, ուր անմիջապէս տպագրվեցաւ ի պատիւ նրա մի ուղերձ և ընծայվեցաւ նրան տպարանի վերատեսչութեան կողմից:

Գ. Ջ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Աւղանիստանում տեղի ունեցող այժմեան խառնակութիւնների վերաբերմամբ Բ. Դրան և Թէհրանի պարսից կառավարութեան մէջ կողմնակի բանակցութիւններ են սկսված: Յայտնի է, որ աւղանական գահի թեկնածու է համարվում և Էյուբ-խանը, որը այժմ Թէհրանումն է և գտնվում է ոստիկանական հսկողութեան ներքոյ: Եթէ խառնակութիւնները ուրիշ ընթացք ստանան, և Աբդուրախմանը զրկվի գահից, այն ժամանակ աւղանական գահի ժառանգը պէտք է լինի Էյուբ-խանը: Անգլիան Աբդուրախմանի կողմն է, և հէնց Անգլիայի ցանկութեամբ Էյուբ-խանը պահվում է Թէհրանում. որպէս զի իր ազդեցութիւնը Թէհրանում չը թուլանայ՝ Անգլիան գործ է դընում իր ազդեցութիւնը և Բ. Դրան վրա: Հասկանալի է, որ գործերը ուրիշ կերպարանք կը ստանան, եթէ Ռուսաստանը սկսի ազդեցութիւն ունենալ Թէհրանում և Պօլսում, փոխանակ Անգլիայի:

—Բերլինի ֆրանսիական դեսպան Հերբետտ՝ ուղևորվեցաւ Փարիզ, իսկ Փարիզի գերմանական դեսպան կոմս Մինստեր ուղևորվեցաւ Բերլին:

—Լօնդօնից գրում են, որ շուտով տեղի կունենայ իրլանդական քրէական-դատաստանական օրինագծի երրորդ ընթերցանութիւնը համայնքների ժողովում. Սալըսբըրիի մինիստրութիւնը յոյս ունի աջողութիւն գտնելու: Պարնելականները մտադիր են՝ երրորդ ընթերցանութեան ժամանակ ներկայացնել զանազան փոփոխութիւնների հարիւրաւոր առաջարկութիւններ, որոնցով կարելի լինի երրորդ ընթերցումը ձգձգել մի ամիս ժամանակով:

—Գերմանական թագաժառանգը բաւական ծանր կերպով հիւանդ է:

—Լօնդօնից հեռագրում են, որ այնտեղ շատ մեծ նշանակութիւն են տալիս Շնէբէլի դէպքին և զարմանում են, որ ֆրանսիացիք այդքան անտարբերութեամբ են վերաբերվում դէպի այդ գործը:

—Գլադստօն նորերումս մի ընդարձակ ճառով անխնայ կերպով դատապարտեց կառավարութեան առաջարկած օրինագծերը Իրլանդիայի մասին:

—Լօնդօնի «Times» լրագրի տպած նամակը այն մասին թէ Պարնէլ համակրում է Ֆենիկսպարկի մէջ կատարված սպանութիւններին, մեծ աղմուկ է գցել: Պարնէլ յայտնեց, որ այդ նամակը կեղծ է. սկսված են քննութիւններ՝ կեղծողին գտնելու համար: Պարնէլին լրագրի խմբագրութիւնը յայտնեց, որ այդ նամակը ստացված է խմբագրութեան մէջ իբրև Պարնէլի ձեռագիր նամակ,—առ այժմ յայտնի չէ, թէ ով է կեղծողը:

—Պետերբուրգի լրագիրները իրանց բօրսային տեսութեան մէջ այն միտքն են յայտնում, որ վերջին օրերում ֆրանսիական ռուտիկան Շնէբէլի կալանաւորութեան պատճառով կուրսերը ընկան:

—Շնէբէլի գործը առանձին նշանակութիւն է ստանում. նա քննվում է դիպլօմատիկան շըրջաններում և եւրօպական մամուլի մէջ: Փարիզից հեռագրում են, որ այդ գործի մասին մինիստրները ժողով կազմեցին: Ժողովուրդը յուզված է. Փարիզից յատուկ սուրհանդակ ղրկվեցաւ Բերլին Շնէբէլի գործին վերաբերեալ թղթերով: Ինչպէս գրում են Բերլինից, այնտեղի պաշտօնական շըրջաններում ցանկութիւն կայ ծածկելու Շնէբէլի գործը մինչև որ բէյխստագը կը վճռի պատերազմական փոխառութեան հարցը: Եւրօպական լրագիրներից շատերը հարցնում են, թէ մ ի թ է յիրաւի Շնէբէլի գործը կարող է պատերազմի պատճառ լինել Ֆրանսիայի և Գերմանիայի մէջ:

—Ֆիլիպօպօլից հեռագրում են, որ այնտեղի բերդապահ զօրքի սպաները ճաշ տուեցին Ստամբուլօվին և համակրական ցոյցեր արեցին:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հայ գաղթականները շարունակում են թափանցել նոյն իսկ Աֆրիկայի խորքերը. Մասսօվայում այժմ բաւական հայեր կան, այն Մասսօվայում, ուր իտալացոց զօրքերը երկիւղով են դընում.... Հեռու Մասսօվայում հայերը ա զ գ ա ս ի ր ա կ ա ն կ ր ա կ ո վ վառված՝ ուզում են օգտակար լինել իրանց եղբայրակիցներին, և ահա սրանից մի ամիս առաջ, նրանք հանգանակել են իրանց մէջ մօտ մի հազար ֆրանկ և ուղարկել Գահիրէի հայոց «Յառաջադիմասէր» ընկերութեանը.... Ինչու հայը օտարութեան մէջ է աւելի ազգասէր, աւելի անձնուէր և աւելի առատաձեռն դառնում....

* * *

Լէհացի յայտնի գրող Կրաշևսկու մահից յետոյ, գերմանական յետադէմ բանակին պատկանող շատ լրագիրներ սկսեցին յարձակվել անմահ գրողի վրա, մեղադրելով նրան ս տ ա խ օ ս ո ւ թ ե ա ն մէջ, այն պատճառով, որ նա յետ չը դարձաւ Մագդեբուրգի բանտը, որտեղից ժամանակաւորապէս արձակվեցաւ հիւանդութեան պատճառով, թէև «ազնիւ խօսք» էր տուել վերադառնալ որոշեալ ժամանակին: Այդ վիրաւորական ակնարկութիւններին վերջ տալու համար, Վարշավայի լրագիրները տպեցին Կրաշևսկու այն նամակը, որ նա ուղղել էր մի լրագրի խմբագրին 1886 թւի ապրիլի 19-ին. «Երէկ ուղարկեցի Վիլհէլմ կայսրին իմ խնդիրը, երկու պ ր ո ւ ս ի ա ց ի բժիշկների վկայութեան հետ միասին: Բըժիշկների վկայութիւնը անպայման ապացուցանում է՝ որ Մագդեբուրգ վերադառնալ՝ ինձ համար մի և նոյն է՝ թէ մահ: Ես իմ ստորագրութեամբ պայման եմ դրել, որ եթէ 1886 թւի մայիսի 15-ին Մագդեբուրգում չեմ գտնվի, այն ժամանակ զրկվում եմ իմ ներկայացրած գրաւականից: Սակայն կարծում եմ, որ Վիլհէլմ կայսրը ինձ համար ձեռնտու վճիռ կը տայ, որովհետև գրաւականի փողից զրկվելը ինձ համար շատ զգալի կը լինէր, այնքան զոհողութիւններ և նեղութիւններ կրելուց յետոյ:»—Սակայն Վիլհէլմ կայսրի շրջապատողների շնորհով Կրաշևսկու խնդիրքը չընդունվեցաւ և նա նախապատիւ համարեց զրկվել 20 հազար մարկի գրաւականից, քան թէ վտանգի ենթարկել իր քայքայված առողջութիւնը:

* * *

Յայտնի է, որ Ամերիկայի մ օ ր մ օ ն ն ե ր ի աղանդի մէջ բազմակնութիւն կայ: Մի եւրօպացի այդ առիթով հարցնում էր մի ամերիկացու.—«Միթէ օրէնքը չէ պատժում ձեր երկրում մի քանի կին ունեցողներին:

—Ի՞նչ հարկաւոր է պատիժ, պատասխանեց ամերիկացին, քանի որ մի քանի կին ունեցողը ինքն արդէն իր սեփական կամքով կրում է ամենասարսափելի բարոյական պատիժ,—մէկի տեղ մի քանի զ ո ք ա ն չ ն ե ր ունենալով:

* * *

Գերմանական Ենա քաղաքում ապրիլին մեռաւ երևելի պատմագէտ պրոֆեսոր Ա. Շմիդտ, 75 տարեկան հասակում: Շմիդտ ծնվեցաւ Բերլինում, և այնտեղի համալսարանումն էլ աւարտեց պատմական-լեզուագիտական մասը: 1845 թւին նա արդէն Բերլինի համալսարանի պատմութեան պրոֆեսորի ամբիօնը բարձրացաւ: 1858 թւին Շմիդտ պրոֆեսորի պաշտօն ստացաւ Ցիւրիխի համալսարանում, իսկ 1860 թւին Ենայի համալսարանում, ուր և մնաց մինչև իր կեանքի վերջը: 1874 և 1876 թւին Շմիդտ գերմանական բէյխստագի պատգամաւոր ընտրվեցաւ: Շմիդտի գրվածներից նշանաւոր են «Պերիկլէսի դարը», «Մեր ժամանակի պատմութիւնը», «Հետազօտութիւն հին պատմութեան», «Փարիզը յեղափոխութեան ժամանակ» և այլն:

* * *

Ապրիլի 6-ին Կրակօվում տեղի ունեցաւ յայտնի գրող Կրաշևսկու թաղումը. Թաղման հանդէսը վերին աստիճանի շքեղ էր: Ներկայ էին բազմաթիւ պատգամաւորութիւններ զանազան երկրներից՝ Ֆրանսիայից, Շվէյցարիայից, Ամերիկայից և այլն: Պրոֆեսորներին և պետական ծառայութեան մէջ գտնվող անձանց արգելվեցաւ իբրև ներկայացուցիչ համազգեստներով ներկայ գտնվել թաղմանը: Արտասանվեցան ճառեր, բայց այդ ճառերը նախօրօք ենթարկվեցան ցենզօրի քննութեան և մեծ մասամբ ջնջվեցան: Կրաշևսկու դագաղի վրա դրվեցան մինչև 800 պսակներ:

„ՄՇԱԿԻ" ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 ապրիլի: Թոյլատրված է Սարատօվ-Սիմբիրսկի հողային բանկի գրաւական թղթերի փոխանակութիւնը պետական բանկի 5% տոմսերի հետ՝ դարձեալ մի տարվայ ընթացքում, հաշուելով ներկայ տարվայ մարտի 6-ից:

ՎԻԵՆՆԱ, 17 ապրիլի: Բօլգարիայից լուրեր են գալիս այնտեղ պատրաստվող յեղափոխութեան մասին: Գօլէմօյում, Կանարում և Նօվօսելցում արդէն խառնակութիւններ են եղել:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 18 ապրիլի: Լրագիրները հաղորդում են, որ արտասահմանեան անցագրերի մաքսահարկի նախագիծը պետական խորհրդի մէջ ենթարկվեցաւ փոփոխութիւնների,—մաքսահարկը կառնվի 12 րուբլի թղթադրամով ամսական՝ ամենքից, առանց խտրութեան: Տուրքը կը ծառայի Ռուսաստանի հանքային ջրերը լաւացնելու գործին:

ՓԱՐԻԶ, 18 ապրիլի: Արտաքին գործերի մինիստրութեանը հաղորդված է Բերլինից, որ Վիլհելմ կայսրի հրամանով, Շնէբէլ անյապաղ կարձակվի, որովհետև գերմանական կոմիսարի կողմից նրան ուղարկված հրաւէրը՝ գալ սահմանագլուխը տեսակցութեան համար, գերմանական կառավարութիւնը ընդունում է իբրև մի անցագիր: Ենթադրութիւն կայ Էլզաս-Լօթարինգիայում մտցնել պատերազմական դրութիւն:

ԲԵԼԳՐԱԴ, 18 ապրիլի: Արտաքին հարցերի պատճառով առաջ եկած տարաձայնութիւնների շնորհով՝ մինիստրական ճգնաժամը աւելի սուր կերպարանք է ստանում: Թագաւորը խորհրդակցեց Խօրվատօվիչի հետ՝ նոր մինիստրութիւն կազմելու համար, բայց համաձայնութիւն չը կայացաւ, այն պատճառով որ Խօրվատօվիչ պահանջում էր, որ արտաքին գործերի մինիստր նշանակվի Րիստիչ:

ԼՕՆԴՕՆ, 18 ապրիլի: Կաբուլից եկած տեղեկութիւնները ցոյց են տալիս, որ այնտեղ խաղաղութիւն է տիրում:

ՓԱՐԻԶ, 18 ապրիլի: Շնէբէլ, որ ազատվեցաւ երէկ երեկոյեան 9 ժամին, կէս գիշերին Մեցից ուղևորվեցաւ Պանի: Այստեղի մամուլը ուրախութիւն է յայտնում այդ միջնադէպքի աջող վախճանի առիթով, գովում է Ֆլուրանսի խելացիութիւնը և դիմացկանութիւնը, և յայտարարում է, որ անհրաժեշտ է ապագայում մեծ զգաստութիւն ունենալ՝ այդպիսի անպատեհ բաների չը հանդիպելու համար: Լրագիրների կարծիքով, Շնէբէլ և Գաուչ, հաւանական է, որ կը տեղափոխվեն ուրիշ տեղեր ծառայութեան համար:

ԲԵՐԼԻՆ, 18 ապրիլի: Պրուսական սէյմի պատգամաւորների ժողովին ներկայացրած է մի առաջարկութիւն, հողագործական արդիւնքների վրա հովանաւորող մաքսահարկը բարձրացնելու մասին:

ԱԹԷՆՔ, 19 ապրիլի: Կանդիա կղզու վրա տեղի ունեցաւ արիւնահեղ ընդհարում մահմետականների և քրիստոնեաների մէջ: Ընդհարման մասին տեղեկութիւն ստանալուց անմիջապէս յետոյ՝ Կանդիա ուղևորվեց ֆրանսիական ծովապետական նաւը:

ԲԵՐԼԻՆ, 19 ապրիլի: Րէյխստագի բիւջետային յանձնաժողովը հաստատեց՝ ռազմագիտական ճանապարհների համար լրացուցիչ կրեդիտը, և փոխառութեան վերաբերեալ օրինագիծը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 20 ապրիլի: «Новое Время» լրագիրը հաղորդում է, որ ֆինանսների մինիստրութիւնը վճռեց արգելել բարձրացնել և ցածացնել բօրսայում ներքին փոխառութեան տոմսերի կուրսը, որովհետև դա ոչինչ հիմք չունի: Ենթադրվում է նմանապէս բոլորովին արգելել բօրսային խաղը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՕՐՍԱ

Ապրիլի 17-ին

Ռուսաց 1 րուբլ Լօնդօնի վրա արժէ	$21\frac{3}{32}$	պէնս.
— — Համբուրգի վրա —	179	պֆ.
— — Փարիզի վրա —	$222\frac{3}{4}$	սան.
Ոսկի — արժէ — —	9 »	31 կ.
Մաքսային կուպօններ — . .	181 »	— »
Արծաթ — — — . . .	1 »	37 »
Բօրսային դիսկօնտներ — . .	$4\frac{1}{2}$ »	6% »
Պետակ. բանկ. 5% տոմս 1-ին շրջանի	99 »	75 »
— — — — 2-րդ —	99 »	25 »
— — — — 3-րդ —	99 »	12 »
— — — — 4-րդ —	99 »	12 »
— — — — 5-րդ —	99 »	12 »
— — — — 6-րդ —	— »	— »
Արևելեան 5% փոխառութ. 1-ին շրջ.	99 »	50 »
— — 2-րդ —	99 »	50 »
— — 3-րդ —	100 »	— »
Ներքին 5% առաջին փոխառութ.	263 »	— »
— երկրորդ —	243 »	— »
$5\frac{1}{2}$% րէնտա	102 »	50 »
Ոսկեայ րէնտա.	196 »	50 »
Եօթերորդ կօնսօլիդած փոխառութիւն.	168 »	25 »
Նոր երկաթուղային րէնտա . .	98 »	87 »
5% գրաւական թղթեր կալուած. փոխ. կրեդ. ընկ.	164 »	75 »
Գրաւ. թղ. Ազնւ. բանկի . . .	98 »	75 »
$5\frac{1}{2}$% գրաւական թղթեր Խերսօնի կալուած. բանկի.	97 »	50 »
6% գրաւակ. թղ. Խարկօվի կալ. բան.	102 »	25 »
— — Պօլտավայի— —	101 »	62 »
— —Պետ.Տուլսկ.— —	101 »	75 »
— — Կիևի — —	101 »	75 »
— — Մօսկվայի — —	103 »	— »
— — Բեսարաբ. Տավր.—	101 »	25 »
— — Նիժ. Սամար. —	101 »	50 »
— — Վիլնայի —	101 »	25 »
— — Թիֆլիսի—27 և 43 տ.	97 »	— »
— —Քութայիսի-18 և 43 տ.	97 »	— »
Վօլժսկօ-Կամսկի բանկի ակցիաները	668 »	— »
Ռուսաց երկաթուղիների գլխաւ. ընկ.	272 »	— »
Րիբինսկ-Վօլօգօյի ընկ.	102 »	— »
Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օբլիգացիաներ.	95 »	50 »
Մօսկվայի քաղաք. օբլիգացիաներ .	95 »	87 »
Օդէսայի — — .	93 »	37 »
Թիֆլիսի քաղաք. կրեդ. ընկ. օբլ. .	84 »	50 »
Պետական բանկի 6-դ հրատարակութեան տոմսերը	— »	— »

Ս. Պետերբուրգի բօրսայի տրամադրութիւնը ֆօնդերի վերաբերմամբ ամուր է:

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ՄՕՍԿՎԱ. Գ. Ե. Ինչի չէք ուղարկում ձեր հերքումը այն լրագրին, որ տպել է այն յօդուածը, որի դէմ գրում էք: Մեզանից հօ դժգոհ էք և մի քանի սառրագրութեամբ մի ինչ որ բողոք էք ուղարկել մեզ դէմ, որ մենք, ի հարկէ չենք համարձակվի զամբիւղ գցել, այլ կը պահենք, որպէս հետաքրքիր դօկումէնտ,—ուրեմն ինչի կրկին մեզ էք դիմում: Լրագիրներ շատ կան:

ՂԱՐՍ. Ս. Տ. Մ. Դուք մեզ առաջարկում էք ընդունել որպէս աշխատակից մի ինչ որ պարոնին, որ «Մեղուի» մէջ էր գրում: Շատ շնորհակալենք. մենք սովորութիւն չունենք փախստականներին ընդունելու, այն էլ երբ որ այդ տեսակները իրանց դրօշակը կորցրել են: Մեր փախստականները, մեր դրօշակին դաւաճանողները ուրիշ խմբագրութիւններում միշտ սիրով ընդունվում են, բայց մենք այդ տեսակներին ուրիշ խմբագրութիւններից սովորութիւն չունենք ընդունելու: Եւ ինչի համար է ուզում պարոնը «Մշակի» մէջ գրել. կարող է գրել ուրիշ թերթերում:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐՕՊՕԼ. Ե. Դ. Ձեր «Գիտութիւն և դատախազութիւն» յօդուածը յանձնեցինք ձեր ցանկութեան համեմատ: Յօդուածը նիւթի կողմից վատ չէ, բայց շատ երկար է մեր թերթի համար:

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ն Ե Ր

Մայրապետ կատարինէ իշխանադնուհի ԵՐԿԱՅՆԱԲԱԶՈՒԿ-ԱՐՂՈՒԹԵԱՆՑ և Պաւլէ Բարսեղեան իշխան ԱՐՂՈՒԹԵԱՆՑ, ցաւօք սրտի յայտնում են իրանց քրոջ ՔԱԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆՑԻ մահը Սանահնում, և խնդրում են ազգականներին և ծանօթներին շնորհ բերել հանգուցելոյ հոգեհանգստեան պաշտամնքը և ս. պատարագին, որ լինելու է կուսանաց եկեղեցում ամսոյս 23-ին, հինգշաբթի, առաւօտեան ժամը 10-ին: 1—2

44—100

ВЫСОЧАЙШЕ Утвержденное Кавказское Товарищество торговли аптекарскими товарами въ Тифлисѣ (Графская ул., домъ бывш. Шабурова, во дворѣ.

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂԱՏԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ (Գրաֆսկայա փողոց, նախկին Շաբուրովի տանը; բակում)

ՆԵՐԿԵՐԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

ՆԵՐԿԵՐ զանազան գոյնի, թէ չոր և թէ իւղով պատրաստած. նոյնպէս և հեղուկ ներկեր, որոնք բոլորովին պատրաստ են գործածութեան համար:

ԷՄԱԼ կազմող սպիտակ ներկ:

ԻԻՂ, կտաւատի և կանէփի թէ հում և թէ եփած:

ԿՏԱԻ, ներկեր և սրճակներ նկարիչների համար:

ՎՐՁԻՆՆԵՐ, խոզանակներ, աւելներ, սպունգներ և դեղավաճառութեան ուրիշ պիտոյքներ:

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

(N. PAQUET ET COM.)

կանոնաւոր և ուղղակի երթեւեկութիւն ՄԱՐՍԷԼԻ և ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ.

Չորեքշաբթի, ապրիլի 29-ին, ՄԵՕՐԹ (MEURTHE) շոգենաւը, նաւապետ ՍԷՐԷՆՕՆ (SERENON) դուրս կը գնայ Բաթումից դէպի Տրապիզօն, Օրդու, Սամսօն, Կ. Պօլիս և Մարսէլլ: Տեղեկութիւնների մասին պէտք է դիմել ընկերութեան գործակալներին. Բաթումում պ. Գարանիօնին և Թիֆլիսում պ. Րէնօին, նախկին Արծրունի գալլերէում, № 103. 3—4

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԵՒ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՆԵՐՈՒՄ

„ԱՅ ՔԵԶ ՕՅԻՆ“

Վօդվիլ 1 արարուածով

Հրատարակութիւն

ԲԱՐՍԵՂ ՔԱՄԱԼԵԱՆԻ

Գինը 20 կոպէկ: 3—5

ԷԼԻԿՍԻՐ ԱՏԱՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ (ELIXIR DENTIFRICE)

ԲԵՆԵԴԻԿՏԵԱՆ ՀԱՅՐԵՐԻ

ՍՈՒԼԻԱԿԻ ԱԲԲԱՅՈՒԹԻՒՆԻՑ (GIRONDE)

Ատամների համար բենեդիկտեան հայրերից պատրաստած էլիկսիրի ամենօրեայ գործածութիւնը, մի քանի կաթիլներ ջրի մի կէս բաժակի մէջ, պահպանում է ատամները փչանալուց, սպիտակ է դարձնում և պնդացնում է ատամները, մաքրում է և պահպանում է ծնոտը:

ԳԻՆԸ շօրակը 2 և 8 ֆրանկ. փօշին՝ արկղիկը 1 ֆրանկ 25 սանտ. Պաստա՝ արկղիկը 2 ֆրանկ:

Հիմնարկութիւնը գոյութիւն ունի 1804 թւից.

Գլխաւոր ագէնտ SEGUIN, Բորդօ (Ֆրանսիա).

ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ ծախվում է պ. Բերլըմօնի մագազինում և պարֆիւմէրների ուրիշ մագազիններում: 13—48 (և. շ.)

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 21 ապրիլի, ՆԻԿԻՏԻՆԻ ՑԻՐԿՈՒՄ

պարսկական պալատական արտիստ

ՌՕԲԷՐՏ ԼԷՆՑ

Պատիւ կունենայ տալ ձեռնածութեան երկրորդ ներկայացումն, երեք հետաքրքիր, ուսումնական և զուարճալի բաժանմունքներով, բոլորովին նոր պրօգրամայով:

Ուրիշ փորձերի թւում առաջին անգամ այս քաղաքում կը ներկայացվի մի նորութիւն.

«ԻԲԻԿՈՒՍԻ ՄԵՌԱԾ ՁԵՌՔԸ»

Ներկայացման վերջը կը կատարվի մեծ և բազդրեալ փորձ. „ԴԺՈԽԱՅԻՆ ՍՊԻՐԻՏԱԿԱՆ ՎՐԱՆ“: կամ՝ „Տասն րոպէ ժամանակակից ոգիների հետ“ հետաքրքիր փոփոխութիւններով (չը շփոթել կազընէվի կաբինէտի հետ).

Սկիզբը 8 ժամին երեկոյեան:

Վաղօրօք տոմսակները կարելի է ստանալ Գօլօվինսկի պրօսպէկտի վրա, Նաղէլի շտէմպէլների Փաբրիկայում, Մուխրանսկու տանը: Մանրամասնութիւնները աֆիշաներում: 1—1

ԵՂԲԱՐՑ ԾՕՎԻԱՆՕՎՆԵՐԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

(Սիօնի փողոց, քարվանսարայ Անանօվի)

վաճառում է և գնում է տոկոսաբեր թղթեր և փոխ է տալիս նոցա գրաւականով

(ԽԱՂԱՏՈՄՍԱԿՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՄԻՆՉԵՒ 210 ՌՈՒԲԼԻ)

փոխադրութիւններ է անում ՄՕՍԿՎԱ, ՕԴԵՍՍԱ, ԲԱԳՈՒ, ԲԱԹՈՒՄ և արտասահմանի զանազան քաղաքներ: 10—16 (և. շ.)

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԵՂԲԱՐՑ ԺԱՄՀԱՐԵԱՆՑ

Մ Օ Ս Կ Վ Ա Յ Ո Ւ Մ

Այն պարոններին, որոնք ցանկանում են ԱՊԱՀՈՎԵԼ առաջին և երկրորդ փոխառութեան ՏՕՄՍԱԿՆԵՐԸ մեր բանկում, խնդրում ենք ուղարկել ամեն հատի համար 60 կոպէկ, և 10 կոպ. անդորրագրի համար առանձին: 5—10

ԲՐՕԿԱՐ և ընկ.

Խնդրում ենք յարգելի հասարակութեանը առնելով

մեր ԳԼԻՑԵՐԻՆԵԱՆ ՍԱՊՕՆ

և մեր հնարած

ԾԱՂԿԱՀՈՏ Օ-ԴԸ-ԿՕԼՕՆ

զգուշանալ կեղծումներից և նմանողութիւններից

11—12 (ե) С. М. 1678 ԲՐՕԿԱՐ և ընկ.

Գ Ո Ր Ծ Ա Ր Ա Ն

Պապիրոսի ԹՂԹԻ տետրակների և ԳԻԼԶԱՆԵՐԻ, պահեստ ամեն տեսակ թղթի և կարտօնի

Ս. Մ. ԱՆԱՆՕՎԻ

Մեծ ընտրութիւն պապիրոսի թղթի տետրակների և գիլզաների իսկական սիմինդրի թղթից, փարիզի և վիէննայի յայտնի գործարանների:

կեղծումներին առաջն առնելու համար պապիրոսի թղթի տետրակների իւրաքանչիւր թերթիկը կրում է ֆիրմայի անունը ՌՈՒՍԱՑ և ՀԱՅՈՑ լեզուով:

Պրէյսկուրանտները անվարձ են ուղարկվում առաջին պահանջման համեմատ:

Հասցէն. Րօստով (Դօնի վրա) Ս. Մ. Անանօվին. Ростовъ (на Дону) С. М. Ананову. 6—10

Լոյս տեսաւ Ս. Պետերբուրգում, եւրօպական նոտաներով, „ՔՆԱՐԻԿ ՄԱՆԿԱԿԱՆ“ երգարանը, աշխատասիրութիւն ՂԱԶԱՐՈՍ ՔԱՀԱՆԱՅ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ, որը պարունակում է իր մէջ ընտիր երգեր, պարերգեր և աղօթքներ, որոնք յարմարեցրած են դաշնամուրի վրա նուագելու: Իւրաքանչիւր օրինակի գինն է ճանապարհածախսով՝ 2 րուբլի: Վաճառվում է Թիֆլիսում պ. Յ. Սուզանաձեանցի երաժշտական գրախանութում և միւս գրավաճառանոցներում, նոյնպէս և աշխատասիրողի մօտ: Հասցէն.—Թիֆլիս—Հալաբար, Ղազարոս քահանայ Յովսէփեան: 7—10

ՇԵՐԱՄԻ ՈՐԴՆԵՐԻ ՍԻՐՈՂՆԵՐԻՆ

Պ. ԼԷՐԻՍԷ առաջարկում է ծախել շերամի որդներ, որոնք 10 օրվայ գոյութիւն ունին, որոնք կատարելապէս առողջ են և որոնք գոյացել են ֆրանսիական դեղին բօժօժի ցելիւլէր սերմերից:

Դիմել Թիֆլիս, ՆԱԳՕՐՆԱՅԱ փողոց № 11, Սօլօլակում, Ա. Փրիդօնեանցի տանը, կամ Միքայէլեան կամուրջի վրա գտնվող № 12 մագազինը: 2—3

Дозволено цензурою, Тифлисъ 20 Апрѣля 1887 г. Типографія Канцеляріи Главнонач. Гражд. час. на Кавк., Лорисъ-Меликовская ул. д. каз.